

Vraag en aanbod van economisch nieuws

Auteur(s):

Hagen, G.H.A. van
Leers, T.

Dit artikel is tot stand gekomen in samenwerking met de andere leden van de onderzoeksgroep 'economie in de krant': Eric van Damme, Henri de Groot, Jean-Jaques Herings en Richard Nahuis.

Verschenen in:

ESB, 82e jaargang, nr. 4117, pagina 645, 27 augustus 1997

Rubriek:

MONITOR

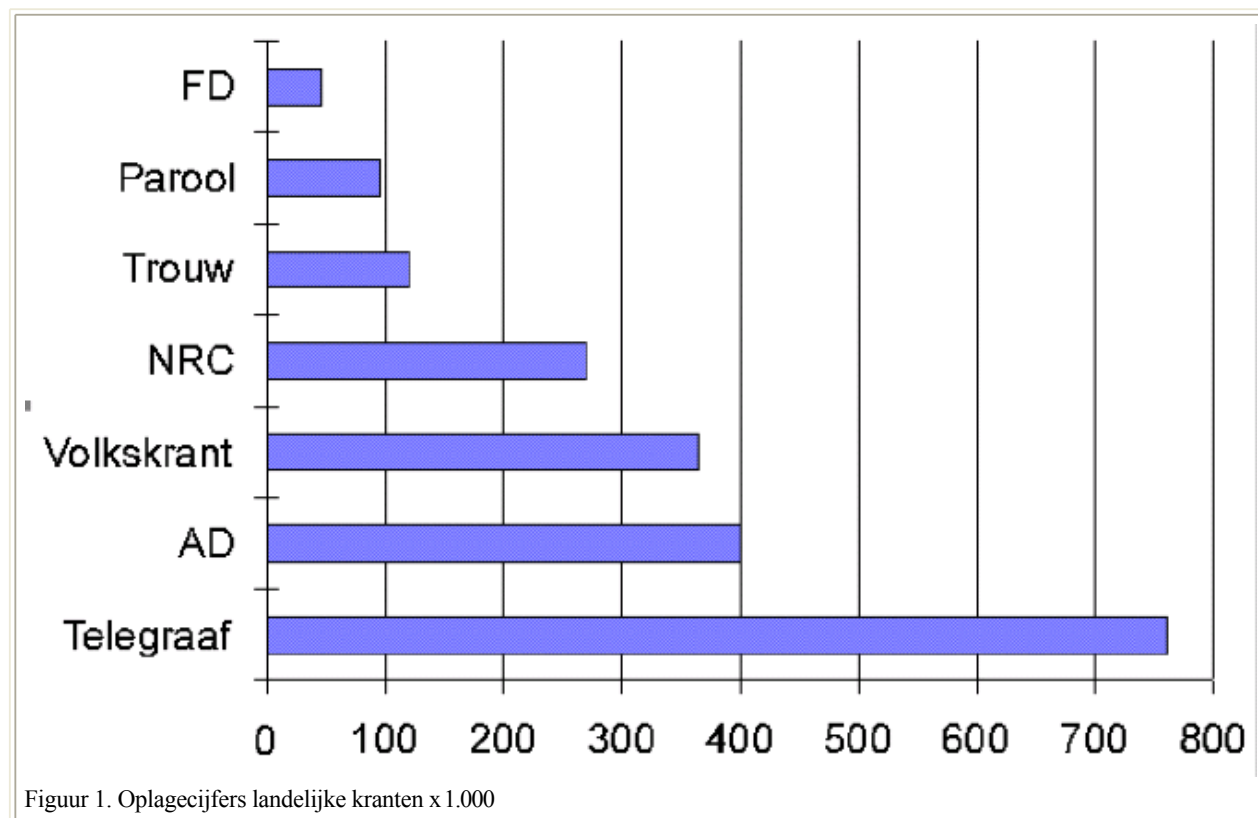
Trefwoord(en):

financiële, markten, economie-beoefening

In deze bijdrage belichten we een aantal kwantitatieve aspecten rond de economische berichtgeving in de Nederlandse kranten.

In Nederland zijn twaalf zelfstandige dagbladondernemingen actief, die 37 zelfstandige dagbladen met een eigen hoofdredactie uitgeven ¹. In totaal worden dagelijks ongeveer 4.755.000 kranten verkocht, waarvan slechts 11,1% in de losse verkoop. Per honderd huishoudens worden dus 75 kranten verkocht, oftewel 306 kranten per duizend inwoners. Naar internationale maatstaven is dit veel.

De oplage van de landelijke kranten bedraagt 45% van het totaal. De markt voor landelijke dagbladen wordt gedomineerd door twee concerns: De Telegraaf en Perscombinatie Meulenhoff (PCM). Deze laatste is uitgever van het AD, de Volkskrant, NRC, Trouw en Het Parool. De Telegraaf is veruit de grootste krant met een oplage van 760.000 (zie [figuur 1](#)). De totale oplage van het PCM- concern is met 1,45 miljoen ongeveer twee keer zo groot.

Een abonnement kost ongeveer f 100 per kwartaal. In de losse verkoop is de krant zo'n 50% duurder. De prijzen van de landelijke kranten lopen sterk uiteen. [tabel 1](#) geeft de kwartaalprijs (bij automatische incasso) en de losse verkoopprijs voor resp. een doordeweekse en de zaterdageditie. De tarieven voor advertenties en verkoop worden jaarlijks collectief verhoogd, maar dit horizontale prijskartel staat onder druk. Voor verticale prijsbinding (de uitgever legt de verkoper de verkoopprijs op) heeft de sector ontheffing tot 2003.

Tabel 1. Prijzen dagbladen in guldens

AD   FD   NRC   Parool   Telegraaf   Trouw   Volkskr

Kwart. abo.	92,00	156,00	119,75	97,50	88,45	115,00	104,50
Los	1,75	2,60	2,25	1,95	1,70	2,00	2,00
Zaterdag	2,25	2,60	2,95	2,50	2,65	2,75	2,95

Vraag naar economisch nieuws

In ons onderzoek keken we naar de berichtgeving over economisch nieuws, maar kan dit de gemiddelde lezer iets schelen? [tabel 2](#) geeft weer welk percentage van de lezers geïnteresseerd is in de verschillende onderdelen van de krant. Sociaal-economisch en financieel nieuws kan slechts op matige belangstelling rekenen; minder dan de helft van de lezers blijkt er in geïnteresseerd. Meer mannen (53%) dan vrouwen (43%) hebben belangstelling.

Tabel 2. Lezersinteresse (algemeen)

sensationeel binnenlands nieuws	93
weer	92
binnenlandse politiek	76
buitenlandse politiek	72
sociaal-econ. nieuws	48
financieel nieuws	36
kerkelijk nieuws	34
agrarisch nieuws	29

Bron: Cebuco, *Een kwestie van tijd: tijdsbestedingsonderzoek 1990. Deel 2: Interesse en mediagebruik*, Amsterdam, 1992; steekproefgrootte: 2.949.

Het SUMMO-doelgroepenonderzoek van 1996, met 12.941 respondenten, toont interessante verschillen tussen kranten (waarbij het FD helaas ontbreekt), zie [tabel 3](#). De lezers van NRC zijn het meest in economie geïnteresseerd en de lezers van het AD en De Telegraaf het minst. Overigens blijken lezers van landelijke dagbladen meer in economie geïnteresseerd dan de gemiddelde Nederlander.

Tabel 3. Lezersinteresse in economische onderwerpen (per krant)

	Basis	AD	NRC	Parool	Telegraaf	Trouw	Volkskr
Erg geïnt	7,8	11,3	22,7	13,7	10,4	14,9	15,9
Tamelijk	26,5	31,8	38,9	36,6	31,5	33,3	38,1
Niet zo	37,3	36,0	28,3	31,8	35,3	31,8	33,4
Helemaal niet	20,6	15,8	8,0	13,9	16,6	10,5	10,3
Geen antwoord	7,9	5,1	2,1	3,9	6,1	9,4	2,3

Bron: SUMMO-doelgroepenonderzoek 1996. Het genoemde cijfer betreft voor de 'basis'-kolom het percentage van alle respondenten (incl. lezers van regionale kranten), en voor de overige kolommen het percentage lezers van de desbetreffende krant, dat het bijbehorende antwoord gaf.

Het Cebuco- en SUMMO-onderzoek levert nog meer relevante achtergrondinformatie. Zo blijken opleidingsniveau en inkomen positief met interesse in economie gecorreleerd te zijn. NRC en de Volkskrant hebben relatief veel lezers met een hoge opleiding, terwijl lezers van het AD en De Telegraaf een relatief lage opleiding hebben. De lezers van NRC hebben gemiddeld het hoogste inkomen. Ook zijn er gegevens over de politieke voorkeur van de lezers van de diverse dagbladen. NRC afficheert zichzelf als liberale krant en heeft inderdaad veel VVD-stemmers onder haar lezers, evenals De Telegraaf. De lezerskring van het AD is redelijk representatief voor het electoraat als geheel. Binnen het lezerspubliek van de Volkskrant en Het Parool zijn PvdA en D66 oververtegenwoordigd. Trouw heeft duidelijk een christelijk lezerspubliek.

Aanbod

Hoe verhoudt het aanbod van economisch nieuws zich met de vraag? Gemiddeld is de krant zo'n dertig pagina's dik, waarvan twintig pagina's redactioneel worden ingevuld (inclusief bijlagen). [tabel 4](#) geeft, per dagblad, een idee van het aandeel van het economisch en financieel nieuws in het totaal. Achtereenvolgens geven we de omvang van de economie- en de beurskatern en, ter vergelijking, van de katernen met binnen- en buitenlands nieuws. Het totaal aantal redactionele pagina's dat wordt vermeld betreft de dagelijkse katernen, dus exclusief wekelijkse en onregelmatige bijlagen.

Tabel 4. Aandeel verschillende soorten nieuws per dagblad, gem. aantal blz. per dag

	AD	FD	NRC	Parool	Telegraaf	Trouw	Volkskrant
Economie	2,5	2,5	4	1,5	2	1,5	1,5
Beurs	1	9	2	1	2	1	1,5
Binnenland	3,5	1,5	2,5	2	5,5	2,5	3
Buitenland	2	1	2	2	2	1,5	3
Overige	11	4	6,5	7	6,5	8	7
Totaal redact	20	18	17	13,5	18	14,5	16

[tabel 2](#) gaf aan dat de gemiddelde lezer beduidend meer interesse heeft voor (politiek) binnen- en buitenlands nieuws dan voor sociaal-economisch nieuws, terwijl de interesse in financieel nieuws nog beperkter is. In vergelijking hiermee is het aanbod van economische en financiële nieuwsberichten in de landelijke dagbladen vrij groot; zo besteedt bijna elke krant meer ruimte aan economisch nieuws dan aan buitenlands nieuws, zie [tabel 4](#). Alle besteden tenminste vijf tot tien procent van de beschikbare ruimte aan beursnieuws, en gemiddeld ruim tien procent aan (sociaal- en bedrijfs)economisch nieuws. Het FD valt op door de ruime aandacht voor beursberichten (die ongeveer de helft van het aantal redactionele pagina's beslaan). Overigens hebben bij FD ook de meeste berichten in de binnen- en buitenlandse katernen een economische inhoud. Van de overige dagbladen heeft NRC het grootste economiekatern.

De informatie in [tabel 4](#) over de verschillen tussen kranten in aandacht voor economie is niet eenduidig, omdat sommige kranten economische berichten regelmatig in andere katernen (zoals de voorpagina of de pagina's binnen- en buitenland) plaatsen. [tabel 5](#) geeft daarom extra informatie over het aanbod. Voor elke krant geven we de oppervlakte en het totaal aantal artikelen dat deze krant besteedde aan een zestal economische onderwerpen, gedurende de week waarin zij in het nieuws kwamen.

	AD	FD	NRC	Parool	Telegraaf	Trouw	Volkskrant
aantal art	19	37	23	14	17	13	15
oppervlakte	3.352	8.018	6.808	2.902	4.136	2.335	3.419

a. De cijfers betreffen het totaal aantal artikelen en de totale oppervlakte van deze artikelen in cm *2 (exclusief foto's) gedurende de week van 21 april tot 27 april in de desbetreffende krant over de volgende zes economische onderwerpen: het jaarverslag van De Nederlandsche Bank, het jaarverslag van de Verzekeringkamer, het halfjaarlijkse rapport van het IMF, de aanstelling van Van Wijnbergen als nieuwe secretaris-generaal van het ministerie van Economische Zaken, het rapport van de Europese Commissie omtrent deelname van de EU-landen aan de EMU, en het 'minimumloonplan'. Berichten op de beurspagina's zijn hier buiten beschouwing gelaten.

De weergegeven totalen bevestigen het beeld uit [tabel 4](#) dat het FD en NRC (veruit) de meeste ruimte ter beschikking stellen voor economisch nieuws, en Het Parool en Trouw de minste. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat dit beeld wel enigszins verschilt per onderwerp. Zo gaf AD (in termen van oppervlakte) van alle kranten de meeste aandacht aan het jaarverslag van de Verzekeringkamer, Het Parool aan de aanstelling van Van Wijnbergen, en De Telegraaf aan het minimumloonplan.

Redacteuren

Tenslotte hebben we de kranten gevraagd naar het aantal economische redacteuren en hun opleiding ([tabel 6](#)). Bij het 'economische dagblad' FD zijn alle redacteuren als economisch aangemerkt, bij de overige kranten gaat het om medewerkers van de economische en financiële redacties. Het totaal aantal economische redacteuren blijkt het grootst bij het FD en NRC en het kleinst bij Trouw.

	AD	FD	NRC	Telegraaf	Trouw	Volkskrant
WO, economie	3	11	4	2	3	3
WO, overig	3	26	5	7	5	7
HEAO	0	1	0	0	1	1
HBO, overig	2	8	4	6	3	3
MBO, VWO, lage	7	9	6	2	0	0
Onbekend	0	0	0	0	0	2
Totaal	15	55	19	17	12	16

a. Het Parool heeft geen gegevens over opleiding verstrekt.

[Frank Kalshoven](#) noemt (elders in deze ESB) een gebrek aan een goede economische vooropleiding als mogelijke reden voor het matig functioneren van de economische journalistiek. [tabel 6](#) geeft ook informatie over de opleiding van de leden van de economische redacties bij de verschillende dagbladen (uitgezonderd Het Parool). Meer dan de helft van de redacteuren economie blijkt een hogere opleiding (hbo of universitair) te hebben gevolgd. Vaak gaat het echter om een niet-economische studierichting, zoals geschiedenis of een journalistieke vakopleiding. Natuurlijk is het mogelijk dat de journalisten op een andere wijze economische scholing hebben genoten, bijvoorbeeld door interne scholing bij een voormalige werkgever. Hoe dan ook heeft elke krant enkele redacteuren in dienst, en FD maar liefst elf, die een universitaire opleiding economie hebben gevolgd. Bij de algemene dagbladen gaat het in de meeste gevallen om een algemeen econoom. De verschillen in (gemiddelde) vooropleiding tussen kranten zijn klein.

Beursnieuws

Elke krant besteedt een relatief groot deel van de voor economie beschikbare ruimte aan beursnieuws (zie [tabel 4](#)). Om een compleet beeld van de economische berichtgeving in de dagbladen te krijgen mag een vergelijking van de beurspagina's dan ook niet in ons kwantitatieve overzicht ontbreken. Welke krant presenteert de beurscijfers het meest gedetailleerd? In onze analyse hebben wij vijf categorieën onderscheiden die op de beurspagina's in meer of mindere mate aan de orde komen.

De eerste categorie is het verbale beursnieuws, inclusief de grafische weergave van enkele relevante grootheden zoals de rente-ontwikkeling en diverse beursindices. Alle dagbladen geven een beschrijving van de belangrijkste gebeurtenissen op het Damrak en

Wallstreet. Het AD, De Telegraaf, de Volkskrant en Trouw doen dit in twee aparte artikelen, terwijl Het Parool en NRC deze informatie in een gezamenlijk stuk weergeven. Voorts vermelden de meeste kranten een top-20 en enkele indices. Het FD spant duidelijk de kroon zowel verbaal, kwantitatief als grafisch. Het andere eind van het spectrum wordt ingenomen door Het Parool, dat uiterst summier is in zijn berichtgeving.

De tweede categorie bestaat uit de Nederlandse aandelen, beleggingsfondsen en derivaten. De Nederlandse aandelen worden door alle dagbladen volledig weergegeven, meestal opgesplitst in AEX, Midkap en Overige. Ook de avondhandel komt aan bod. De hoogste en laagste jaarkoers met respectievelijke tijdstippen worden weergegeven alsmede de vorige koers, de openingskoers, de laagste en hoogste dagkoers en de slotkoers. De Nederlandse beleggingsfondsen worden weergegeven in de rubrieken 'meest actief', 'overige' en 'niet-genoteerde' (ook wel afgifteprijs genoemd). De informatie over de fondsen in de eerste rubriek is i.h.a. dezelfde als die van de aandelen. Het hoofdbestanddeel binnen de categorie derivaten wordt gevormd door de opties. Het FD verstrekt hierbij de meeste informatie, nl. naast de serie en de uitoefenprijs de slotkoers, de openingskoers, hoog, laag, de vorige koers, de onzet, bieden, laten en het aantal openstaande contracten. De overige dagbladen geven allen slechts een deel van deze informatie weer. Om een indruk van de hoeveelheid informatie te krijgen geeft [tabel 7](#) het aantal vermelde afgifteprijsen en opties per dagblad.

	AD	FD	NRC	Parool	Telegraaf	Trouw	Volkskrant
niet-genoteerde							
beleggingsf	107	413	36	378	351	111	401
opties	340	600	205	180	300	185	310
Marktverhoudingen							

De derde categorie die wij onderscheiden is de rubriek buitenlandse aandelen. Hier zijn er geen dramatische verschillen tussen de kranten, maar het valt op dat deze categorie bij Het Parool als bladvulling dient en willekeurig wordt ingekort om binnen de beschikbare ruimte te blijven.

De vierde categorie betreft de obligatiemarkt. Binnen deze categorie is zowel 's zaterdags als doordeweeks het FD koploper. De Telegraaf geeft elke dag vrij uitgebreide informatie in tegenstelling tot het AD dat met name een uitgebreide weekendbijlage heeft. Opvallend is dat bij zowel de Volkskrant als bij Trouw de lijst met converteerbare obligaties wordt afgeknipt, om binnen de beschikbare ruimte te blijven. Het FD geeft bij deze categorie de meeste informatie gevolgd door De Telegraaf.

Ten slotte beschouwen we de berichtgeving omtrent de geld- en goederenmarkt. De berichtgeving van de algemene dagbladen over valuta-, geld- en goederenmarkten is beknopt en vertoont weinig verschil. De valutakoersen worden door alle kranten, (met uitzondering van Het Parool dat van ABN/Amro gebruik maakt) overgenomen van GWK. De meeste kranten geven de loketkoers en de wisselkoers van een 23-tal vreemde valuta. Het AD geeft alleen de wisselkoers. NRC is bijzonder omdat het een kruistabel geeft van 17 verschillende valuta. Echter, hierdoor moet andere interessante informatie zoals de band- breedte het veld ruimen. Ook met betrekking tot de geldmarkt zijn er weinig verschillen. De koersen voor daggeld, en de interbancaire tarieven voor één, twee, drie en zes maanden worden door alle kranten behalve Het Parool gegeven. Ook voor de goederen- en goederentermijnmarkten geldt dat de meeste kranten er over berichten, maar het FD duidelijk meer dan andere. Deze krant is ook de enige die de koersbewegingen op deze markten in aparte artikelen toelicht, teneinde de interpretatie te vergemakkelijken.

Conclusie

De interesse van de gemiddelde lezer voor sociaal-economisch en financieel nieuws is relatief laag. Naar verhouding is de hoeveelheid ruimte die de kranten besteden aan economische en beursberichten vrij groot. Met betrekking tot het beursnieuws luidt de conclusie dat men voor gespecialiseerde informatie bij het FD moet zijn. Andere kranten zijn op dit gebied geen serieuze concurrent. De huis- tuin- en keukenbelegger zal misschien ondersneeuwen in de informatie van het FD. Deze categorie beleggers zal met de overige kranten ook redelijk uit de voeten kunnen. Ook over algemene economische onderwerpen verstrekt het FD de meeste informatie, gevolgd door NRC. Aan de andere kant van het spectrum staan Trouw en Het Parool, die relatief bondig zijn in hun economische berichtgeving.

Zie **Onderzoek 'Economie in de krant'**:

['Van onze redactie economie'](#) van H.A. Keuzenkamp

[Tragediespelers](#) van D.J. Wolfson

[Economie in de krant](#) van E.E.C. van Damme c.s

[Typering van dagbladen](#) van E.E.C. van Damme c.s

[De nieuwswaarde van een rel](#) van R. Nahuis

[De wet op het minimumloon](#) van P.J.J. Herings

[Oververhitting!?](#) van H.L.F. de Groot

Reactie: [Poortwachters van het publiek debat](#) van F. Kalshove

---

1 De gegevens in deze paragraaf stammen uit het Jaarverslag 1996 van de vereniging Nederlandse Dagbladpers (NDP), Amsterdam, mei 1997, en uit diverse krantenartikelen n.a.v. het verschijnen van de jaarverslagen van Telegraaf en de Perscombinatie (PCM).

Copyright © 1997 - 2003 Economisch Statistische Berichten (www.economie.nl)